

nemlig de Adelige, men heller ikke dem havde man glemte, naar Talen var om Fattigunderstøttelse; for dem havde man jo de bekjendte adelige Frøfkenklostre, der vare til Hjælp for fattige, gudfrugtige, flikkelige og adelige Frøkenner. Ethvert af disse Samsundsled var taget i Betragtning af de souveraine Konger, men nu kom Omflaget; nu kom den Forfatning, hvorefter hver Mand skulde stilles lige, og hvorefter der tillige ved Statens Lovgivning blev gjort saa store Fordringer til den enkelte Borger. Der maatte nu tænkes paa at komme dem til Hjælp, som kunde komme i Trængselsfælde. Hvad Embedsmændene angik, fik de en grundlovmæssig Ret til Pension, som man ikke med Ret kan kalde en Fattigunderstøttelse, da den ligesom er paaregnet at skulle være en Del af deres Løn. Klostrene bestaa jo usforandrede, uagtet det er vitterligt, at der trænges til en Forandring, men dette Skridt er ikke flet endnu. Med Hensyn til de øvrige Borgere har den Erkjendelse ogsaa gjort sig gjældende saavel hos Regjeringen som i den grundlovgivende Forsamling, at enhver Mand, der kom i Trængselsfælde, skulde have Ret til at blive hjulpen af Samsundet. Der var visse Arter af Hjælp, og en vis Slags Hjælp havde den Betydning for den, som nød den, at han berøvedes adskillige almindelige politiske og andre borgerlige Rettigheder; men den Paragraf, som giver den almindelige Berettigelse, foreskriver ikke, at al Understøttelse af det Offentlige skal have denne Bøje. Der er aldeles ikke Tale derom; der er blot givet en aldeles almindelig Ret til Understøttelse. Det er altsaa overladt Lovgivningen at tage Bestemmelse om, hvilke Betingelser den vil knytte til de forskjellige Arter af Understøttelser, og i den Henseende have vi i de sidste Dage behandlet et Lovforslag om Fattigunderstøttelse, hvilket er absolut nødvendigt efter de Forhold, som finde Steb i ethvert Samsund. Der er Folk, som maa sættes paa strenge Vilkaar, naar Samsundet ikke paa en Maade skal komme til at trælle for dem, men der er ogsaa en anden Art Trængende, som have et fuldgjaldigt Krav paa en anden Behandling, og jeg vil spørge, om nogen Regjering vil vægre sig ved at give dem Understøttelse uden tillige at nedsette dem blandt en Slags Mindremænd i politisk eller borgerlig Henseende? Jeg tror ikke, at der er Nogen, som vil det. Den nuværende Regjering har dels søgt at udvide et tidligere Institutt, nemlig den saakaldte frivillige Forsørgelse gennem de Fattiges Kasse; dernæst har den givet Bestemmelser i §§ 71—72 om Understøttelser i færegne Tilfælde, og der er tillige givet Bestemmelser om Understøttelse i Sygdomstilfælde, som ikke skal have nogen for Nyderen skadelig Indflydelse. Jeg kan ikke Andet end være tilfreds med, at der dog allerede er opnaaet saa Meget, at Regjeringen har troet principmæssig at kunne gaa ind paa en Understøttelse, som ikke har en for Nyderen skadelig Indflydelse.

Svor Meget man i dette Dieblik kan faae gjenneført af det Lovforslag, som her foreligger, skal jeg lade staa hen. Jeg hører til dem, som ere taalmodige og kunne vente, og naar jeg ser, at der gaas henimod det Maal, jeg ønsker, man skal naae, kan jeg ogsaa give mig tilfreds, idet jeg meget vel veed, at der er overmaade mange Banfeligheder at overvinde, før man kommer til Maalet. Jeg opgiver imidlertid aldrig at forlægge den Sag, at den omtalte Grundlovsparagraf bør have sin fulde Betydning og i Tidens Løb bør udbilles saaledes, at enhver Mand, der har opfyldt sin Pligt imod Samsundet, medens han havde Kræfter dertil, ogsaa skal nyde Støtte af Samsundet som en hæderlig Mand. Man maa ikke kastes hen blandt dem, som ved deres egen Udfærd have gjort sig ufortjente til hæderlig Behandling, men som derimod trænge til at optugtes samtids med at Samsundet tvinger dem til at opretholde dets Villie. Naar jeg nu ser hen til de Bestemmelser, som ere fremkomne i det Forslag, som er forelagt, er der et Punkt, som man kunde synes maatte være fuldstændig klart, nemlig den Fordring, der gjøres i Lovforslagets § 2, at forældreløse Børn skulle understøttes. Understøttelsen berører jo ikke dem nogen af deres borgerlige Rettigheder, da den ophører med det 18de Aar, men jeg vil dog derom sige, at jeg ikke er ganske tilfreds dermed. Saalenge Fattigvæsenet er indrettet paa den uklare Maade, som Tilfældet er nu, kan man nemlig ikke negte, at de Børn, der ere saa ulykkelige at blive overladte til det Offentliges Forsørgelse, komme i en daarlig Stilling derved, at de blive betragtede som Fattiglemmers Børn. Der er i den Henseende noget tilbage at ønske, lige som med Hensyn til uegte Børn. Disse lide i Samsundet under Noget, hvori de ere aldeles uskyldige, og det Samme er Tilfældet med Fattiges Børn, der blive opdragte paa Fattigvæsenets Regning. Det skulde efter min Mening paa en eller anden Maade udslettes, at det er Fattigunderstøttelse, de faae, og dersom man kunde indrette en Institution, der uddelte Understøttelse til de Trængende udenfor det almindelige Fattigvæsen, burde Børnene have Understøttelse af denne Rilde. Hensigten med Regjeringens Forslag er jo imidlertid den samme; Regjeringen vil heller ikke skade disse Børn, men det ligger i Fattigvæsenets uklare Indretning, at det kan komme til at skade dem, uagtet Lovens Hensigt ikke er en saadan. Dernæst er Regjeringen i sit Forslag endog gaaet et Skridt videre, end her er foreslaaet i § 2, b. Her staar nemlig kun, at uberygtede Personer, som ved Sygdom eller Svagthed forbigaaende eller stadigt sættes ud af Stand til at ernære sig og Sine, skulle have saadan særlig Hjælp, hvorefter Regjeringen vil give den særlige Hjælp til Folk uden at tage Hensyn til, om de ere berygtede eller ikke. Dette er jeg imod; jeg tror ikke, at Folk, der paa den ene eller anden Maade